Gemeente Raalte

Collegevoorstel

Onderwerp	Opdracht asielopgave
Zaaknummer	33488-2025
B&W vergadering	10 juni 2025
Integrale advisering	-
Portefeuillehouder	Mevr. G.H. (Gerria) Toeter
Voor informatie	-

Bestuurssamenvatting

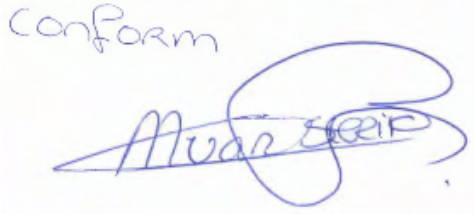
De gemeenteraad heeft in september 2024 het Handelingskader opvang vluchtelingen vastgesteld. In het Handelingskader zijn de randvoorwaarden voor het realiseren van opvanglocaties voor vluchtelingen vastgelegd. Met dit kader als uitgangspunt is het college in de afgelopen periode op zoek gegaan naar haalbare locaties voor de opvang van 208 asielzoekers. Dit conform de wettelijke opgave vanuit de Spreidingswet en de maatschappelijke opgave om als Raalte hieraan een bijdrage te leveren. De huidige verwachting is dat het college in het vierde kwartaal van 2025 een voorstel voor een kansrijke locatie voor de opvang van asielzoekers aan de raad kan voorleggen.

Het college ziet dat er momenteel een aantal ontwikkelingen spelen, die maken dat we nu niet alleen vragen om een herbevestiging van de opgave, maar opnieuw een zorgvuldige afweging willen maken over de asielopgaven. De ontwikkelingen in de asielopgave zijn: (1) de toenemende twijfel van de samenleving op dit onderwerp, (2) ontwikkelingen bij de landelijke overheid/de val van het kabinet/de aanstaande Tweede Kamer verkiezingen dit najaar en (3) de gemeenteraadsverkiezingen volgend voorjaar. Het college wil graag in gesprek met de raad over de voorgaande drie ontwikkelingen en de vraag of we in deze tijd moeten komen met een concrete locatie voor de asielopgave. Het college hecht er waarde aan dit dilemma met de raad te bespreken en wil daarbij twee scenario's aan u voorleggen :1) doorgaan met de zoektocht naar een haalbare opvanglocatie of 2) deze zoektocht en een locatiekeuze uitstellen tot er meer duidelijkheid is over het landelijke beleid zoals de uitvoering van de Spreidingswet en de gevolgen daarvan voor gemeenten waarbij tevens rekening wordt gehouden met de naderende landelijke en gemeenteraadsverkiezingen.

Beslispunten

1. Kennis te nemen van de ontwikkelingen die spelen als het gaat om de asielopgave.
2. De raad op basis hiervan 2 scenario's voor te leggen en de raad voor te stellen in te stemmen met scenario 2.

Besluit

Inleiding

De gemeenteraad heeft in september 2024 het Handelingskader opvang vluchtelingen vastgesteld. In het Handelingskader zijn de randvoorwaarden voor het realiseren van opvanglocaties voor vluchtelingen vastgelegd. Met dit kader als uitgangspunt is het college de afgelopen periode opzoek gegaan naar haalbare locaties voor de opvang van 208 asielzoekers. Dit conform de wettelijke opgave vanuit de Spreidingswet en de maatschappelijke verantwoordelijkheid van Raalte hierin een bijdrage te leveren. De huidige verwachting is dat het college na de zomer met een kansrijke locatie naar buiten kan komen, die in het vierde kwartaal van 2025 ter besluitvorming aan de raad kan worden voorgelegd.

Het college ziet echter momenteel drie ontwikkelingen in de asielopgave: (1) de toenemende twijfel van de samenleving op dit onderwerp, (2) ontwikkelingen bij de landelijke overheid/de val van het kabinet/de aanstaande Tweede Kamer verkiezingen dit najaar en (3) de gemeenteraadsverkiezingen volgend voorjaar. Deze ontwikkelingen maken dat het college graag in gesprek gaat met de raad om de afweging te maken hoe we verder willen gaan met de asielopgave.

Drie actuele ontwikkelingen

Twijfel in de samenleving

Er is een toenemende twijfel in de samenleving zichtbaar als het gaat om asielopgave. In meerdere gemeenten heeft de mogelijke komst van een asiel opvanglocatie recent geleid tot hevige protesten, gevolgd door uitstel of afstel van de besluitvorming door gemeenteraden, bijvoorbeeld in Hardenberg.

Er zijn ook voorbeelden van gemeenten waar de gemeenteraad recent wel een positief besluit over een asielopvang heeft genomen, bijvoorbeeld Ommen en Dalfsen.
In Raalte hebben we tot nu toe positieve ervaringen met de opvang van vluchtelingen (Oekraïners, statushouders en crisisnoodopvang) en het draagvlak daarvoor onder de inwoners. In de voorbereiding en ook tijdens de opvang zijn er constructieve gesprekken met de omwonenden gevoerd. Daarbij zijn transparantie en het maken en nakomen van duidelijke afspraken van essentieel belang gebleken.

Landelijke ontwikkelingen overheid

De afgelopen maanden werd het landelijk asielbeleid steeds onduidelijker door met name de tegenstrijdige signalen die werden gegeven. Bijvoorbeeld het wel of niet intrekken van de Spreidingswet en vanaf wanneer. Wel of geen Crisisnoodwet. Op 3 juni is het kabinet gevallen op dit thema. Wat hiervan de gevolgen zijn op korte en langere termijn is op dit moment erg onzeker. Bijvoorbeeld of en zo ja, wanneer de Spreidingswet zal worden ingetrokken en wat dit doet met het sentiment in de samenleving.
De signalen die vanuit het kabinet gedeeld worden met samenleving en gemeenten zijn niet congruent met eerdere gemaakte afspraken daarover. In het algemeen is de verwachting dat dit van invloed is op het draagvlak onder de inwoners. Veel vragen uit de samenleving hierover, ook uit Raalte, zijn op dit moment dan ook niet goed te beantwoorden.

Naderende gemeenteraadsverkiezingen

Op dit moment doorloopt het college een zorgvuldig (zoek)proces om te komen tot een haalbare opvanglocatie. Dit kost tijd. Naar verwachting kan het college na de zomer met een voorstel voor een kansrijke locatie naar buiten komen, die vervolgens in het 4e kwartaal aan de raad kan worden voorgelegd. in het vierde kwartaal van 2025 een voorstel voor een voorgenomen besluit voorleggen. Dit betekent dat voor de vervolgstappen, zoals een besluit over de omgevingsvergunning die hiervoor nodig is, pas volgend jaar aan de nieuwe gemeenteraad kan worden voorgelegd.

Beoogd effect

Inzicht verkrijgen hoe de Gemeenteraad aankijkt tegen de geschetste ontwikkelingen ten aanzien van vluchtelingenopvang en duidelijkheid krijgen over het vervolg van de asielopgave.

Argumenten en kanttekeningen

Hieronder worden 2 mogelijke scenario's voor het vervolg van de asielopgave beschreven met daarbij de voor- en nadelen van het betreffende scenario:

1. Doorgaan met het zoeken naar één of meer geschikte opvanglocaties zoals afgesproken in het Handelingskader.
2. Tijdelijk een pas op de plaats maken met het uitvoeren van de opdracht om te komen tot asielopvang in Raalte

Scenario 1. Doorgaan met het zoeken naar één of meer geschikte opvanglocaties zoals afgesproken in het Handelingskader

De spreidingswet is van kracht. En de raad heeft nadrukkelijk aangegeven als Raalte hierin een bijdrage te willen leveren. Het college voert de opdracht asiel uit zoals die in het handelingskader staat en neemt haar maatschappelijke verantwoordelijkheid om de asielketen te ontlasten en vluchtelingen op een humane wijze op te vangen. Voor de werkzaamheden die op basis van die opdracht zijn uitgevoerd heeft het college de volgende planning:

Eind september	Voorgenomen besluit college over locatie
Na besluit college	Communicatie omwonenden en doorlopen van het participatietraject zoals vastgelegd in het Handelingskader
Circa december	Voorgenomen besluit raad over locatie
Vanaf na de zomer tot 1 juli 2027	Aanloopfase met o.a. werkgroep met omwonenden en voorbereiden en besluitvorming over vergunning door college en raad
Vanaf 1 juli 2027	Start opvang

<u>Voordelen scenario 1</u>

1. We geven invulling aan de wettelijke opgave vanuit de Spreidingswet, want de Spreidingswet is voorlopig nog van kracht (wettelijke taakstelling gemeenten);
2. We nemen onze maatschappelijke verantwoordelijkheid, zoals bekrachtigd door de gemeenteraad in het Handelingskader.

<u>Nadelen scenario 1</u>

1. De maatschappelijke en politieke context (val kabinet op het onderwerp asiel) waarin we nu leven ten opzichte van het moment van besluitvorming over Handelingskader is veranderd wat van invloed kan zijn op het draagvlak onder inwoners in Raalte.
2. Door de val van het kabinet is onzeker wat er met asiel en de spreidingswet de komende periode gaat gebeuren. Gedurende het proces om te komen tot asielopvang in Raalte (voorgenomen besluiten locatie en vergunningverlening) kan het Rijk opnieuw voor een andere koers kiezen waarmee de opdracht aan gemeenten wijzigt.
3. De huidige gemeenteraad neemt een (voorgenomen) besluit over een kansrijke locatie, terwijl de nieuwe raad in 2026 het definitieve besluit over eventuele omgevingsvergunning voor de locatie moet nemen en uitvoeren.

Scenario 2. Tijdelijk een pas op de plaats maken met het uitvoeren van de opdracht om te komen tot asielopvang in Raalte
De opdracht asielopgave temporiseren tot het moment waarop de lijn vanuit het rijk duidelijk is. Dat betekent dat we onze maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen op het voorkomen van onrust in de samenleving. Door de val van het kabinet, de landelijke verkiezingen en de gemeenteraadsverkiezingen is asiel een groot en complex politiek thema met veel sentiment in de samenleving.

Voordelen scenario 2

1. We hebben meer helderheid over de opdracht vanuit het Rijk.
2. De nieuwe gemeenteraad kan hiermee de verantwoordelijkheid nemen voor zowel het besluit als de uitvoering van de asielopgave.
3. Meer duidelijkheid over het sentiment in de samenleving en draagvlak voor asielopvang.

Nadelen scenario 2

1. We voldoen niet aan het Verdeelbesluit en daarmee niet aan de wettelijke opgave vanuit de Spreidingswet.
2. We nemen op dit moment niet onze maatschappelijke verantwoordelijkheid, dit betekent dat de asielketen verder vastloopt.
3. Het niet voorzien in structurele opvang kan betekenen dat er crisisnoodopvang wordt gevraagd. In het handelingskader is bewust gekozen voor een structurele opvang en geen noodopvang omdat dit een veel minder humane opvang is, vluchtelingen worden continue verplaats. Daarnaast kost dit erg veel ambtelijke inzet. En inwonersparticipatie is nagenoeg onmogelijk vanwege de spoed en de tijdelijkheid van de opvang.
4. Kans dat kansrijke locaties straks niet meer beschikbaar zijn.

Duurzaamheid
NVT

Financiën en Fiscale aspecten
NVT

Vervolg
Het vervolg is afhankelijk van het gekozen scenario.

Communicatie
De benodigde communicatie hangt samen met het gekozen scenario.

Bijlagen
Bijlage	Handelingskader Vluchtelingen
Bijlage	Raadsvoorstel